

Fig. 7. DICKSONIA arborescens.

- r) Pinnula.
- f) Fructif. aucta.
- t) Involucrum interius.
- u) Invol. exterius.

Fig. 8. HYMENOPHYLLUM, nova species?

- v) Portio frondis.
- w) Pars ejusdem aucta.
- x) Fructif. in statu naturali.
- y) Involucrum arte expansum.
- z) Capsulae.

Fig. 9. SCHIZAEA dichotoma.

- aa) Apex frondis fructificantis.
- bb) Aucta.
- cc) Involucrum.

Fig. 10. GLEICHENIA polypodioides.

- dd) Portio pinnae.
- ee) Lacinia aucta.
- ff) Capsulae apertura.

Fig. 11. DANAEA nodosa.

- gg) Portio pinnae.
- hh) Capsularum congeries aucta.
- ii) Ejusdem interna structura.

X.

T A B U L A
P L A N T A R U M F U N G O S A R U M,

AUCTORE

JOANN. JACOB. PAULET,

Doct. Med. Paris. Acad. Med. Madritenf. Socio, etc.

Dum fungorum (hic plantarum fungosarum) historiam jam multis abhinc annis molimur, typisque regiis mandatam in singulos dies expectamus tradituri, qui moras aegre patiuntur, ad tabulae vel compendii cujusdam fungorum methodi nostrae evul-

gationem nos enixe promovere. Quare, votis perspectis, etsi hujusce historiae tomus primus a praelo jam sit liber et expeditus, et secundus ad calcem protrahatur, hanc tabulam tanquam operis prodromum prodire non intempestive esse visum fuit.

Opus, de quo excerpta est, gallico sermone scriptum, duabus partibus includitur, quarum prima, sive fungorum, juxta inventi tempora descriptionisve, sive scriptorum variorum de fungis narrationem chronologicam analyticamque sinit, quam proxime sequitur duplex synonymia fungorum, scilicet generum et specierum; eo fine, ut omnia nota una patefierent, et lux quaedam affulgeret in tenebris. Huic additur vocum latinarum index, ut conducibilis, ideo locupletissimus.

Secunda vero pars, altero volumine, fungorum, qui praesertim in Galliis reperiuntur, methodicam distributionem, huicce tabulae consentaneam, exhibet, una cum accurata specierum descriptione, indigitans, data occasione, ipsarum loca natalia, tempestatem idoneam, indoles, casus ex ipsarum usu aversos, plura experimenta sive chemica, sive in animalibus capta, eo scopo, ut dubiis fides, toxicis alexiterium vel quid refragans, esculentis vero condimentum salubrius daretur, ne alii nocerent, alii fierent ancipites cibi. Hic additur etiam vocum gallicarum imo vulgatissimarum juxta varia Galliae idiomata, index, ut nulli, in primis non extraneo, haec pars esset aliena, et omnibus fuisset commoda. Operi subnectuntur, tertio volumine, specierum memoratarum eodemque ordine dispositarum icones ad vivum expressae picturataeque, tabulis aereis N. CC dispertitae.

De fungorum ordine hic instituto nihil addemus, cum jam ampla dicendi data fuit occasio: hoc unum subjicitur, quod si quis nos a trita via nimis recessisse ratum non habeat, cum generum characterem praecipuum non a structura partium, juxta Dillenii Linnaeive mentem in pluribus, nec a fructificationis partium apparatu, juxta Michellii, Adansonii, Gleditschii in quibusdam et praesertim Hedwigii industriam, sed a fungorum intimiori textura substantiae, scilicet ab ipsa plantae natura, deprompsimus, nihil inconsulte a nobis statutum illi persuasum sit; et dum agitur de genere quodam instituendo detegendove in natura (quidquid huic invento contradixerit clariss. Oeder), satius est jurare in naturae verba, quam in verba magistri.

PLANTAE FUNGOSAE *).

Non in errore versari videntur, qui plantas fungosas in regno vegetabili tanquam peculiarem provinciam ab omni alia diversam, certisque limitibus circumscriptam habent.

Equi-

*) Vocabula, *fungi*, *fungitae*, *sarcophitae*, *plantae carnosae*, *plantae funginae*, ad selectionem, in incerto tenebant: *plantae fungosae*, pro nomine gentilitio omnibusque congruenti, convenientius visum.

Equidem, hae terrae fruges frondibus floribusque saltem conspicuis carent; substantia propria, scilicet carnosae, in principio semper molli et alba donantur, cujus in universum protrusio propera, duratio brevis, textus aquositate fragilitateque insignis, et corpus ad putridam liquationem pronum.

Hae fruges merito plantae dicuntur, cum germinent, radículas moveant, et femina, quorum quaedam feruntur, emittant.

Non sunt animalia aut animalculorum domicilia, cum nulla locomotione vel irritabilitate donentur, et gelatum animale vel calcaream materiem haud suppeditent, in quo praecipue distant a spongiis, corallinis et aliis animalculorum domiciliis. A lichenibus, muscis, fucis, byssis, cum quibus aliquam adfinitatem vicinitatemque alunt, discrepant, quod cupulis crustaceis tartareisve instructae non sint, ut lichenes; nec frondosae virentesque, fetis, urnis, calyptris, aut germinibus insignes ut musci; nec utriculatae ut fuci; nec filamentosae ut byssi. Sunt plantae mere carnosae, structura simplici praeditae, quarum pars praecipua in multis est tabula, id est, capitellum tabulatum, cum vel absque pediculo; in aliis membrana plicata vel diversimode extensa; in aliis caulis simplex furculaceusve; in aliis demum massa rotundata; in omnibus femina gestans vel in callo quodam partis inferioris tabulae, vel in foveis, plicis, aut sub quadam epidermide membranae tecta, vel in superficie caulis sparsa, vel in interioribus globi incarcerata: unde, primo intuitu, ratione habitus, generatim in quatuor capita five classes redigi possunt, scilicet in *tabulatas*, in *membranaceas*, in *fastigiatas*, et in *globatas*.

CLASSIS I.

Plantae fungosae tabulatae.

Plantae fungosae tabulatae dicuntur illae, quarum pars praecipua est capitulum tabulatum, hoc est, complanatum orbiculatumque, plus minus horizontale, cujus centrum semper crassius oris.

Hujusce classis plantae sunt ordine duplici; nam aliae mediam partem tantum capitelli per medium transversim secti ad instar semicirculi, gestant lateraliter et arcte arboribus insertam, in directionem horizontalem excrecentem; et aliae e solo, ut solemne est, verticaliter surgentes, pediculo plus minus longo insident. Hae *Agarici*, illae *Fungi* nomine salutantur, qui tanquam duo capita praecipua five ordines plantarum hujusce classis habentur.

Agarici, ratione substantiae naturaeque propriae, sunt multiplicis generis; nempe alii substantiam subeream, fatuam et fere mere ligneam gestant; alii partim fibris pectinatis renixus capacibus, partim textu spongioso tomentosoque conflata et una ex toto flexilem, coriaceam, suavissimeque odoratam; alii textu mere tomentoso, id est, igniario farctam; alii quasi gelatam, pellucidam tremulamque; alii pulposo-carneam succosamque, carni musculosae fibris pinnatis haud absimilem; alii pulposam, albam et inftar drupae fructuum quorundam, dum recens, friabilem, dum sicca est; alii denique carnosam et fragilem, vetustate lignosam: unde plura genera, quorum character longe alius

alius ab alio distans, a plantae ipsa natura depromitur, quaequae hic inscribuntur nominibus, ut dicunt relativis, nempe *Agárico-suber*, *Agarico-pecten*, *Agarico-igniarius*, *Agarico-gelucidium*, *Agarico-carnis*, *Agarico-pulpa*, et *Agarico-fungus*.

GENUS I.

Agarico-suber (Agaric-liege).

AGARICO-SUBER est plantae fungosae genus tabulatum, semiorbiculatum parasiticumque, substantia homogensa, sicca, subereo-lignosa praeditum.

Hujusce generis species, ratione habitus structuraeque inter se distant; nam aliae alterutram superficiem tabulae profunde scalptam, et velut daedaleis sinibus dissepimento medio excavatam gestant: aliae lamellis ex ordine radiatis striatam; aliae tubulis arcte congestis conflatam una cum corpore in plures lobos distincto; aliae veluti cuspidibus dentibusve echinatam; aliae denique poris minutis spinulisve exasperatam, una cum totius corporis tenuitate veluti papyracea: unde quinque distinctae familiae, quae *Agarico-subera daedalea*, *Agarico-subera radiata*, *Agarico-subera tubulata*, *Agarico-subera dentata*, et *Agarico-subera papyracea* dicuntur, quarum soboles intus sumptae nullam noxam inferunt animalibus, cum in omnibus substantia sit satuo sapore, absque acredine, et mere ligneo-suberosa, ideoque nullius effectus.

GENUS 2.

Agarico-pecten (Agaric-nerf ou agaric pétoncle).

AGARICO-PECTEN est plantae fungosae genus tabulatum parasiticumque, semiorbiculatum, substantia partim tomentosa spongiosaque, partim fibrosa, ex toto coriacea, suaveque olente praeditum, in pectunculi formam excrescens.

Hujusce generis plantae unicam familiam statuunt, cujus species, etsi odore suavissimo donentur, incerto tamen et non tuto usu sunt, cum animalia, quibus sunt ingestae, veluti torminibus torquentur, et molestiam patiuntur cum alvi fluxu.

GENUS 3.

Agarico-igniarius (Agaric-amadou).

AGARICO-IGNIARIUM est plantae fungosae genus tabulatum, semiorbiculatum, parasiticumque, substantia interiori mere tomentosa, ignique pabulum praestare idonea donatum.

Hujusce generis species quadruplici modo sese habent; nam aliae substantia alba homogenea praeditae et veluti stratae unam tantum superficiem prae se ferunt; aliae substantia rufa homogenea donantur cum duplici pagina; aliae eadem substantia struuntur, et praeterea corticali tubulosaque, cum pedis equini facie; aliae tandem eadem duplici substantia gaudent una cum pediculo laterali veluti trullam referentes: unde distinctae quatuor familiae, scilicet *Agarico-igniaria alba*, *Agarico-igniaria rufa plana*, *Agarico-igniaria rufa unguolata* et *Agarico-igniaria rufa trullata*, ex quibus nulla species animantibus noxia toxicave, cum unicuique sit substantia mere tomentosa, acridinis saporisque expers, non alio modo ac spongia aut corpus fatuum aqua turgens agens,

agens, ideoque nec ad esum idonea, nec stricte perniciofa; sed intus sumptae confectionem non subeunt, et molestiam creant.

GENUS 4.

Agarico-gelucidium (Agaric-gelée).

AGARICO-GELUCIDIUM est plantae fungosae genus tabulatum parasiticumque, semiorbiculatum, substantia veluti gelatinosa pellucidaque donatum.

Hujusce generis species, ratione habitus structuraeve partis inferioris tabulae duplici modo prodeunt; nam aliis haec superficies nullo callo sed sulcis tantum exaratur, et aliis eadem spiculis papillaribus veluti denticulis scatet: unde duplex familia horumce agaricorum, qui *Agarico-gelucidia laevigata*, et *Agarico-gelucidia dentata* inscribuntur, quorum soboles intus sumptae nullam noxam inferunt animalibus.

GENUS 5.

Agarico-carnis (Agaric-chair).

AGARICO-CARNIS est plantae fungosae genus tabulatum parasiticumque, semiorbiculatum, substantia homogenea pulpo-carnea, instar carnis fibrosae, praedium.

Hujusce generis species, ratione habitus, tripliciter sese habent; nam aliae linguae aut hepatis formam praeferunt cum grata rubedine; aliae rotundantur, et aliae veluti flammicantes exstant: unde tres familiae, scilicet *Agarico-carnes LINGUAE dictae*, *Agarico-carnes MALA dictae*, et *Agarico-carnes flammicantes*, quarum germanae fruges plurimae edules, nulla vero animalibus infesta.

GENUS 6.

Agarico-pulpa (Agaric-pulpe).

AGARICO-PULPA est plantae fungosae genus tabulatum parasiticumque, semiorbiculatum, substantia pulposa alba grave aut suaviter olente donatum, quae dum recens tenax ponderosaque, sicca vero levis friabilisque exstat.

Hujusce generis species triplici modo sese habent; aliae enim lata foliaceaque, aliae conchata, et aliae ungulata facie produnt: unde tres familiae inscriptae *Agarico-pulpa foliaceae*, *Agarico-pulpa conchatae*, et *Agarico-pulpa ungulatae*, quarum germanae species omnes noxio usu, aut saltem haud tuto sunt.

GENUS 7.

Agarico-fungus (Agaric-champignon).

AGARICO-FUNGUS est plantae fungosae genus tabulatum parasiticumque, semiorbiculatum subrusque lamellatum, substantia homogenea donatum, quae, dum recens, pulposa fragilisque, matura vero vetustate dura lignosaque.

Hujusce generis species unam tantum familiam sistunt, scilicet *Agarico-fungus*, quorum alii *conchati*, alii *cochleariformes*, alii *lingulati*, alii *stbelliformes* exstant, ex quibus, nisi aliquot stbelliformes, nulli animalibus infesti; imo edules eximiaque notae.

Fungi vero, scilicet plantae tabulae ordinis secundi, licet innumere numerosi, indole, facie, magnitudineque, etc. admodum diversi. juxta mentem universalem antiquitatis, Tournefortii, Vaillantii et aliorum unum tantum genus statuunt ejusdem nominis, scilicet *Fungum*.

GENUS 8.

Fungus (Champignon).

FUNGUS est plantae fungosae genus tabulatum capitatumve, pediculo insidens, verticaliter surgens, substantia molli, carnosae fragilique donatum, ad umbellae umbratilis vel infundibuli formam proxime accedens.

Ab Agarico-fungo, cum quo majorem adfinitatem vicinitatemque alit, differt in primis in eo, quod per latus non adhaereat arboribus, non excrescat horizontaliter, et lignosus non fiat.

Hujusce generis species, ratione habitus, indolis propriae, magnitudinis structuraeque partium, sunt multiplici ordine, divisionumque plurium capaces; aliae enim capitellum dimidiatum et veluti verticaliter sectum tantum habent, et aliae idem integrum, scilicet ex toto orbiculatum: unde prima praecipuaque fungorum divisio in *dimidiatos* seu *incompletos*, et in *completos*.

Ex *dimidiatis*, ratione structurae partis inferioris tabulae in aliis lamellatae, in aliis porosae, duae exoriuntur familiae, quarum una lamellatos, altera porosos includit, quae inscribuntur *Fungi dimidiati lamellati*, et *Fungi dimidiati porosi* LEPUSCULI dicti, quorum soboles, una tantum excepta, nullam noxam inferunt animalibus, imo plurimae edules, tutissimaque natura sunt.

Completi autem, ratione pediculi vel ad centrum tabulae, vel versus latera inserti, in duo dividuntur, nempe in fungos *non centrali pediculo* et in fungos *centrali pediculo*. Qui pediculum extra centrum capituli insertum habent, gallice *Escudarde* dicti, vocabulum idem sonans ac si diceretur scutum vibrans, ratione substantiae tripliciter exstant; nam alii scutum suum, id est, capitellum coriaceum soleae quodammodo simile, unde horumce aliud vulgare vocabulum, scilicet *Savatelle*, pullo vel nigro colore tinctum gestant; alii idem substantia carneo-suberosa fuligineoque colore distinctum; et alii idem molliori substantia superficieque sordide lutea maculataque praeditum gerunt: unde ipsorum tres distinctae familiae, quae hic *Scuta vibrata pulla* SAVATELLAE dicta, *Scuta vibrata fuliginosa*, et *Scuta vibrata maculata*, quorum soboles aliae porosae, aliae echinatae, aliae lamellatae, indole sua inter se distant; echinatae nempe, seu coriaceae seu molles, noxiae, porosae tutiori usu et in universum edules, lamellatae vero noxa non immunes.

Fungi, qui pediculum centro capituli insertum habent, scilicet *fungi* proprio nomine et solemnius sic dicti, admodum numerosi, ratione structurae partis inferioris capituli in aliis echinatae, in aliis veluti nervis aut venis exaratae, in aliis quasi textilis, in aliis laminis radiatis sulcatae, in aliis porosae, et in aliis laevigatae, in totidem subordi-

ordines dividuntur, nempe in fungos *echinatos*, *venosos*, *textiles*, *lamellatos*, *porosos*, et *utrinque laevigatos*.

Echinati, a forma praefertim pediculi *Capreolini* dicti, familiam instituunt, cujus soboles omnes eximiae notae edulesque, hic inscribuntur *Capripedes*.

Venosi, ratione habitus capituli prima fronte veluti gyrati et vulgari nomine *gyrantes* dicti, hic *Gyrantes communes* inscripti, alteram familiam statuunt, cujus soboles omnes edules tutaque natura reperiuntur.

Textiles alterius familiae institutioni locum praebent hic inscriptae eodem nomine, cujus soboles itidem edules nullam noxam inferunt animalibus.

Lamellati, vero omnium numerosiores, habitu, consistentia inter se admodum diversi, in universum dupliciter sese habent; nempe alii veluti nudj et omni parte luxuriantes, scilicet volva, id est, involucro, velo ^{a)}, annulo, squamis, fascia, bulbo, etc. exuti sunt, et alii harumce partium alterutra donantur: unde *simplices* et *luxuriantes*.

Simplices, ratione habitus sive capituli sive pediculi plus minus regularis, id est, plus minus ad umbellae umbratilis formam accedentis, vel ab ipsa recedentis, triplici modo exstant, scilicet, vel omnino deformes, id est, semper absolute *irregulares*; vel *pene regulares* id est ad infundibuli formam accedentes; vel omnino *regulares*, scilicet umbellam umbratilem regularem sive pediculo recto teretique, sive capitulo probe circumscissato orbiculatove forma referentes, seu sint praeterea deformati per maturitatem seu non deformati.

IRREGULARES natura seu deformes quadruplici modo sese habent; nam aliis capitulum undulatum est sinuosumve, aliis incondite pulvinatum, aliis rudenter planiusculum, et aliis inaequaliter cavatum, una cum pediculo aequae deformi; nam deformitas unius deformitatem alterius constanter inducit: unde fungi hujusce categoriae *undulati*, *pulvinati*, *plani* et *cavati*.

Irregulares undulati sinuosive, id est, sinibus, fulcibus aut foveis superne exarati, ratione vel capituli vel pediculi sex modis in se distant, et totidem familias sistunt, quae hic *Gyrantes speciosi*, *Toroso-gemelli*, *Brevipedes alunci*, *Columbares*, *Clavipedes*, et *Cuneatipedes* inscribuntur, quorum soboles aliae edules optimaque naturae, aliae noxiae, et aliae ambiguo effectu sunt.

Irregulares pulvinati, id est, quorum capitulum in pulvinaris modum incondite tumescit, ratione habitus proprii similitudinumve tres familias suppeditant, quae *Clavitrabales*, *Tuberipedes*, et *Bulboscantes* hic inscribuntur, quarum soboles in universum noxiae.

Irregu-

a) De velo hoc notari meretur, quod in quibusdam haec pars veluti aranea fugaxque de se nullum vestigium relinquens, floccificanda esse vel nulla haberi debet, cum praeterea nulla alia pars luxurians exstat.

Irregulares plani, id est, quorum capitelli superficies superior est inordinate plana. duas familias sistunt, quae *Fungi sylvarum libratores*, et *Petasi reflexi* inscriptae, quarum species in universum a noxa non immunes.

Irregulares cavati unam tantum familiam statuunt, cujus soboles, ob colorem album lucidumque, *Fungi eburnei* inscribuntur, fungi valde noxii.

FUNGI PENE REGULARES, id est, quorum forma non omnino regularis est, omnes cavata superficie, et potius turbinem inversum vel infundibulum quam umbellam referentes, ratione faciei vel in calycis vel in infundibuli modum excavatae, sunt duplicis ordinis, nempe *calyciformes*, vel *infundibuliformes*.

Calyciformes duabus familiis includuntur quae *Calyciformes sinuosi*, et *Calyciformes lenes* inscriptae, quarum species nulla noxa notantur, etiamsi non edules.

Infundibuliformes vero, saporis ratione, duplicis ordinis sunt, nempe non acres id est, fatui saporis, vel acres gustu et quasi piperati. Non acres duas familias sistunt, inscriptas *Infundibuliformes molles*, et *Infundibuliformes duriores*; quarum prima variae indolis species praestat nempe esculentas optimaque naturae, alias crudioris naturae, et alias noxae non omnino immunes; et secunda valde noxias. Acres autem id est sapore acerrimo insigniti, sunt duplicis ordinis; nam vel lactescentes, scilicet succum lacteum manantes, vel velut exsuccii, nullum liquorem lacteum fundentes: unde *lactescentes* et *non lactescentes*. Lactescentes unam familiam praestant, quarum soboles *Piperati lactescentes* inscribuntur, ex quibus nulla nisi crudissimae naturae, etsi plures esculentae sint. Non lactescentes vero alteram familiam sistunt, quarum soboles *Piperati non lactescentes* dicuntur, plantae in universum nullius pretii, ex quibus plurimae noxa non immunes.

FUNGI REGULARES, id est, quorum forma ad umbellam umbratilem proxime accedit, quoad capitelli faciem quadrupliciter sese habent; nam alii hujusce partis superficiem superam rite orbiculatam sed planam gestant; alii eandem recte fornicatam, scilicet hemisphaericam; alii eandem umbonatam, id est, umbone vel papilla in medio prominente insignitam; et alii eandem cucullatam turbinatamve, id est, in cuculli, vel extinatorii, vel tintinnabuli modum elatam; unde ex regularibus, *fungi plani*, *fornicati* seu *hemisphaerici umbonati*, et *cucullati*.

Plani, ratione caulis vel tortilis, vel laevis teretisque, indolisque propriae, duas familias praestant, quae *Plani-disci torti-caules*, et *Plani-disci tereti-caules* inscribuntur, quarum species aliae esculentae, aliae noxae non plane immunes repiuntur.

Hemisphaerici, ratione pediculi faciei, sunt etiam duplicis ordinis; nam alii hanc partem mediae longitudinis habent, et alii eandem praelongam.

Qui pediculo medio donantur, ratione substantiae sunt duplicis ordinis; nam alii succosi vel lactescentes exstant, alii exsuccii. Qui succo scatent, unam familiam suppeditant, cujus soboles *Rubeolae succosae* inscribuntur, omnes eximiae notae edulesque. Qui vero exsuccii, valde numerosi, ratione habitus partium, vel indolis propriae,

priae, octo modis inter se distant, qui totidem familias statuunt, quae *Fungi aromata rii*, *Sericei tortipedes*, *Lamellae falcatae*, *Muco obducti*, *Lene pulvinati*, *Fornicati arborum*, *Fornicati terrestres*, et *Pileo rotundiores* inscribuntur, quarum species, indolis diversae, aliae animalibus infestae, aliae innocuae, aliae nullius effectus pretiive, et aliae eximiae notae edulesque sunt, ut videre est in tabula.

Fungi hemisphaerici, qui pediculo praelongo insident, ipsam habent vel rectum vel tortuosum. Qui rectum habent, ratione habitus partiumque naturae propriae inter se discrepant, novemque familias institunt, quae *Longipedes*, *Cuticulares umbelliformes*, *Cuticulares coliformes*, *Toricæules tomentosi*, *Petastae hydrophori*, *Petastae pratenses*, *Petastae sylvarum*, *Clavuli awei*, et *Aciculosi* inscribuntur, quarum species ex una alterave aliquot vocantur in usum, caeterae omnes nullò pretio nec usu habentur etiam innocuae.

Qui vero caule tortuoso insident, ratione in primis numeri stipitum, duas tantum familias praestant, quae *Serpentini solitarii*, et *Serpentini plures* dicuntur, quorum foboles usu valde in universum noxio sunt.

Umbonati aequè ac hemisphaerici valde numerosi, ratione habitus, indolis propriae colorisque comitis, novem familiis includuntur, quae *Umbellae umbonatae*, *Umbonati candidi*, *Umbonati pallidi*, *Umbonati obscuri*, *Umbonato-turbinati leucophaei*, *Umbonato mammosi*, *Umbonato-carnei*, et *Umbonato-turbinati aurantii* inscribuntur; quarum species, in hac indolis ambiguae, in illa tutissimae naturae edulesque reperiuntur, ut videre est in tabula.

Cucullati vero, scilicet, qui capitelli facie, pilei, vel turbinis, vel extincorii, etc. formam aemulant, ratione habitus, substantiae indolisque propriae, in quatuor familias dispefci possunt, quae *Cucullati perticati* vel *Pilei libertatis*, *Extincorii sicci*, *Extincorii hydrophori*, et *Atramentarii farinosi* inscribuntur, quarum species in universum parvi pretii, usus nullius effectusve, vel noxii reperiuntur.

FUNGI autem quartae divisionis nempe LUXURIANTES, id est, cum partium luxuriantium apparatu, sunt duplicis ordinis; nam aliis lamellae nigrae vel e rubro nigrescentes, et aliis nec nigrae nec e rubro nigrescentes; unde ipsorum divisio in *nigrescentes*, et *non nigrescentes*.

Nigrescentes, ratione substantiae liquefcentis, vel siccescentis, in duas familias fecantur, quae *Atramentarii liquefcentes* vel *Ampullae ad atramentum*, et *Atramentarii sicci* sive *Pratenses esculenti* inscribuntur, quarum prima species, dum recentiores, nullius effectus, imò edules, dum liquefcentes vero, noxias, altera autem nullas nisi innocuas tutissimique usus, ut omni aevo celebratum est, includit.

Non nigrescentes vero, ratione praesertim substantiae, sunt in universum duplicis ordinis; nam aliis superficies sicca sicut et substantia, quae fragilis; aliis uda, substantiaque mollis: unde ex hisce *sicci* et *udi*.

Sicci, nempe qui sicca superficie donantur, partium luxuriantium praesertim ratione, habitusque peculiaris in quinque familias dividuntur, quae *Columellae terrestres*,

Columellae arborum, Fusi annulati fasciati, Collares solitarii, et Collares fasciculosi; quarum soboles, ex quatuor primis familiis nullae nisi edules innocuaeque; ex quinta vero, quaedam animalibus admodum infestae, quaedam edules tutissimique usus.

Udi vero, scilicet qui uda superficie prodeunt, etsi numerosi et ratione partium praesertim luxuriantium inter se prima fronte valde diversi, attamen unam tantum familiam instituunt; cujus omnes soboles habitu specioso, substantia molli, superficie uda, stipite bulbofo teretique, nec non lamellis eodem modo radiatis ordinatisque aequae donantur, *Bulbofo*que nomine insigniuntur, quorum indoles, etsi in quibusdam plane innocua, in pluribus autem nunquam tuti usus, imo admodum noxia lethalisque invenitur. Quare horumce distinctio magni momenti, in ipsoque ordine summe necessaria. Ex hisce fungis alii erumpunt absque volva, et alii e volva prodeunt, unde *non volvati, volvati*que.

Ex non volvatis, alii sunt valde speciosi, sed capitulum et pediculum gestant absque ulla parte luxuriante (bulbo excepto), et alii minus speciosi, quorum pediculus annulo cingitur: unde *Bulbofi nudi* UMBELLAE MAGNAE dicti, et *Bulbofi pediculo annulato*, omnes toxicam vim redolentes.

Volvati vero (nomine generico olim a Cicerone *Ubellae* dicti, quasi diceretur *e volva* vel *evoluae* fruges, unde haec vocabula *evolutio, evolvere*, etc.) duplici modo exstant; nempe alii e volva vix conspicua ruptaque initio et evanescente erumpunt, et alii e volva speciosa vel cujus vestigia semper conspiciuntur. Ex volvatis, volva vix conspicua, alii sunt *pediculo absque annulo*, et alii *cum pediculo annulato*: unde horumce bulbosorum duo alii ordines in universum valde noxii. Ex volvatis autem, volva conspicua, alii habent initio hoc involucrum integrum, instar folliculi aut ovi putaminis totum fungum ambiens, et alii idem involucrum frustulatim sectum initio quidem, et superficiem quasi guttatam: unde generaliter hi fungi volva insignes sunt *folliculati* vel *guttati*. E folliculatis alii pediculum gestant absque annulo et propriae *Cocollae* dicuntur; et alii pediculum annulatum, et *Boleti* nomine celebrantur. E primo ordine alii sunt, quorum exquiritur esus et nulla noxa stipantur, et alii, quorum usus non aequae tutus. Ex altero scilicet ex boletis sunt alii qui, omni aevo, sapore exquisito odoreque suavi decantati, nullam noxam inferunt, si moderate sumuntur, et alii, quorum esus summe pertimescendus formidabilisque exstat. Ex guttatis autem, *boletis guttatis* Plinio dictis, alii, numero pauci, nullam noxam inferunt animalibus, caeteri omnes vi toxica semper imbuti.

FUNGI tertiae divisionis scilicet *Porosi*, id est, quorum pars inferior capituli poris veluti perforatur, ob pediculum in plurimis instar caepae tumescentem vulgo *Caepetini* aut *Cucurbitini* dicti, aliis *Suilli*, *Porcini*, sunt in genere duplicis ordinis; nempe vel unica substantia homogenea scatent, vel substantia duplici secedenteque. Primi unam familiam sistunt et *Polypori*, Michelio auctore, inscribuntur, fungi in universum optimaе naturae tutissimique usus. Qui vero substantia duplici donantur, ratione habitus cuticulaeque ipsos investientis duplici modo exstant; nam alii cuticula

constant erosa pediculo capituloque aliquantulum deformi prodeunt; et alii regulari forma cuticula investiente integra praediti exstant, cum capitulo rectius circumdato et pediculo teretiori: unde horumce divisio in *porosos erosa cuticula*, et in *porosos integra cuticula*.

Qui cuticula erosa prodeunt, in universon melioris notae pondereque leviores aliis, ratione habitus, naturaeque propriae, duas praecipuas familias fiunt, quae *Caepetini innoxii*, et *Caepetini spumosi* inscribuntur; ex quibus prima nullam speciem nisi innocuam edulemque praestat, et altera plures edules delicatissimique saporis, et una nonnullas, quae noxam animalibus inferre valent. Hujusce ultimae familiae soboles, ratione superficiei quae in aliis tactu levis et veluti fetacea, in aliis veluti venis marmorosis exasperata, in aliis guttata, et in aliis passim lacerosa, dividuntur in *setaceas*, *marmorosas*, *guttatas* et *lacerosas*, ex quibus setaceae omnium delicatissimae laevesque, et nonnullae marmorosae ex usu sunt tutissimo. Hi fungi dicuntur spumosi, quia aqua, in qua coquuntur, fit valde spumosa.

Qui cuticula integra constant, ratione formae pediculi aliis turbinati, aliis fusi-formis, aliis aequae teretis, aliis clavati, in quatuor distinctas familias secantur, quae *Caepetini turbinati* sive proprie *Cucurbitini* dicuntur, *Caepetini fusiformes* FUNGI dicti, *Caepetini FERCULA LUPI* dicti, et *Caepetini clavati*, ex quibus vix una alterave species in usum tuto adhiberi potest, et caeterae omnes colore mutabiles, incerti vel perniciosissimi sunt usus.

FUNGI tertiae divisionis nempe UTRINQUE LAEVIGATI, parasitico modo ex aliis fungis originem ducentes, familiam statuunt, quae *Fungi fungorum* inscribitur, cujus species haud tuto sunt usu.

CLASSIS II.

Plantae fungosae membranaceae.

PLANTAE FUNGOSAE MEMBRANACEAE dicuntur illae, quarum corpus vel pars praecipua ex membrana extensa vel plicata, aequali crassitie in omni puncto praedita constat.

Hae plantae generaliter duplicis ordinis sunt; nam aliae parvae minorisque pretii, sessiles aut tenui scapo farcto insident; et aliae speciosae, pediculo insigni cavoque sustentantur; hae scilicet primae *Pezicae*, illae *Merulii* dicuntur.

Pezicae quinque generibus includuntur, quae *Conchites*, *Tremella*, *Poronia*, *Pezicula* et *Pezica* dicuntur.

GENUS 9.

Conchites (Conque oreille).

CONCHITES est plantae fungosae genus membranaceum, membrana circiter lineari, homogenea, opaca, consistentiae coriaceae constans, ad conchae vel ad auriculae formam accedens.

Hujusce

Hujusce generis species, ratione habitus textusque proprii familiam statunt, quae *Conchitae auriculatae* inscribitur, cujus germanae fruges textu coriaceo extensilibus praeditae noxa non sunt immunes et molestiam quandam inferunt animalibus.

GENUS IO.

Tremella (Noctoc).

TREMELLA est plantae fungosae genus membranaceum, membrana circiter lineari, homogenea, molli, laevi, uide lucidaque donatum, gelati solidi consistentiam aemulans.

Hujusce generis species duplici modo existant; nam aliae instar glaciei pellucidae sunt, et aliae non pellucidae: unde duae familiae, quarum una *Tremellae noctoc* inscripta, noxa non omnino immunes species includit, et altera species, quae *Tremellae auriculatae* dicuntur, omnes edules nullam molestiam animalibus inferentes.

GENUS II.

Poronia (Grain de mure).

PORONIA est plantae fungosae genus membranaceum, membrana circiter lineari, homogenea, firma, sicca, nec extensili, nec fragili, nec tremula pellucidave praeditum, cuius superficies granulis porosis exasperata est.

Hujusce generis species unam tantum familiam sistunt ejusdem nominis, cujus fruges nullius usus, nec pretii.

GENUS I2.

Pezicula (Coccigrue).

PEZICULA est plantae fungosae genus membranaceum excavatumque, membrana tenui, circiter semilineari, sicca fragilique praeditum.

Hujusce generis species dupliciter existant; nam aliae in cavo suo corpuscula non recondunt, et aliae corpuscula lentiformia petiolo filiformi parietibus fundi adhaerentes gestant: unde duplex familia, scilicet *Peziculae nudae* et *Peziculae lentiferae*. Nudae, ratione habitus, sunt vel *fungiformes*, vel *tubicinae*, vel *auriformes*, vel *oblongae*, et omni noxa non immunes; lentiferae vero plantae minimae nec usu, nec pretio, nec noxa sunt.

GENUS I3.

Pezica (Peau de morille).

PEZICA est plantae fungosae genus membranaceum, membrana homogenea, opaca, circiter lineari, fragili non sicca constans.

Hujusce generis species duplici modo in universum sese habent; aliae enim sessiles et absque sustentaculo e terra prodeunt, et aliae petiolis faretis veluti columnulis insident. Sessiles unam familiam instituunt, et *Pezicae sessiles* inscribuntur, ex quibus aliae edules, aliae noxa non absolute immunes. Petiolatae vero ratione formae, substantiaeque in aliis veluti ceraceae, in aliis tenerioris, duas familias sistunt, quarum soboles aliae *Pezicae auriculatae*, et aliae *Pezicae monacellae* inscribuntur, omnes noxa immunes edulesque.

Merulii autem, nempe plantae membranaceae specioso habitu cavatoque pediculo, duo genera fiſtunt, *Morchellam* ſcilicet et *Phallum*.

GENUS 14.

Morchella (Morille).

MORCHELLA eſt plantae fungosae genus membranaceum, membrana nuda circiter lineari, extenſa vel plicata, opaca, fragili teneraque, non uda, et ſuaevolente, pediculo inſigni cavato inſidente praeditum.

Differt a *Pezica*, praefertim pediculo.

Hujusce generis ſpecies ſunt duplicis ordinis, ratione in primis pediculi in aliis tantum cavati, ſcilicet fiſtuloſi, in aliis cavati unaque cavernoſi, id eſt, cavernulis vel lacunis paſſim perforati: unde harumce duae familiae, ſcilicet *Morchellae cavatae*, et *Morchellae cavato-cavernosae*, ex quibus prima ſpecies habitu inter ſe valde diſtantes fiſtit, nempe alias *calyciformes*, alias *panniformes*, alias *fungiformes*, alias *umbelliformes*, alias *mitratas*, alias *frondosae*, alias *spongiae facie*, ſed omnes edules optimaque naturae; altera vero forma non aequè diſtantes ſpecies ejusdem naturae edulesque.

GENUS 15.

Phallus (Phallus).

PHALLUS eſt plantae fungosae genus membranaceum, membrana circiter lineari, opaca, molli et uda, graveolenteque exuta involucro, pediculoque inſigni cavato cavernoſoque donatum.

A *Morchella* differt praefertim involucro, ex quo erumpit, ſubſtantia molli et graveolente.

Hujusce generis ſpecies, etſi habitu inter ſe diſtantes, nam aliae callo ſcrobiculato in medio aperto vel non, cooperiuntur, aliae piſtilli facie, aliae umbellatae vel fungiformes, una tamen tantum familia includuntur, cujus ſoboles quamvis faetidiffimae nullam noxam inferunt animalibus, imo quibusdam eſcam praebent.

CLASSIS III.

Plantae fungosae faſtigiatae.

Plantae fungosae faſtigiatae dicuntur illae, quarum corpus homogeneous, verticaliter furgens, nullum operculum capitulumve habet, et nudum verticem mucronatum digitatumve geſtat.

Hae fruges duplicis ſunt ordinis: nam aliae carnoſa, tenera, fragilique ſubſtantia donantur, et aliae ſubſtantia dura, ſicca, intus leucophaea vel albicante, extus vero pulla vel nigra: unde praecipua duo capita ſive ordines, quorum primus teneras fragilesque includit, et alter ſiccas et pullas. Hae *Clavariae* nomine indigitantur, illae *Atricaules* inſcribuntur.

Clavariae tria genera ponunt, quae *Digitellus*, *Noſtoclarus*, et *Clavaria* dicuntur.

GENUS 16.

Digitellus (Le Doigtier).

DIGITELLUS est plantae fungosae genus fastigiatum, substantia fibrosa, homogenea, molli friabilique praeditum, in digitorum formam excrefcens.

Una tantum familia hujusce generis species annumerantur *Digitelli* nomine, quorum substantia ad liquationem putridam prona, ex esu non est, nec noxa immunis.

GENUS 17.

Nostoclavus (Clavaire nostoc).

NOSTOCLAVUS est plantae fungosae genus fastigiatum, substantia homogenea, pelucida tremulaque donatum, in palmae formam excrefcens.

Una tantum familia includuntur hujusce generis species, quae *Nostocleri* inscribuntur, et quorum efus minime conducibilis.

GENUS 18.

Clavaria (Clavaire).

CLAVARIA est plantae fungosae genus fastigiatum, substantia homogenea, callosa fragilique constans.

Hujusce generis species in universum dupliciter sese habent; nam aliis corpus indivisum simplex et unicaule, aliis vero in plures partes divisum. Unicaules clavariae familiam sistunt, cujus soboles, ratione faciei peculiaris, *Clavariae pistillares* dicuntur, quarum efus nullam noxam infert animalibus. Divisae vero sunt duplicis ordinis; aliae enim multifidae exstant, sed non ramosae, aliae ramosae. Non ramosae familiam sistunt, cujus species, ratione formae, *Clavariae erinaceae* inscribuntur, fruges omnes edules eximiaequae notae; ramosae vero alteram familiam, cujus soboles *Clavariae coralloides*, vulgo *BARBAE* dicuntur, in universum edules innocuaeque naturae.

Plantae secundi ordinis, nempe *Atricaules*, unicum tantum genus sistunt *Tuberosurculum* dictum.

GENUS 19.

Tuberosurculus (Truffon).

TUBEROSURCULUS est plantae fungosae genus fastigiatum; substantia homogenea, sicca, dura, intus candicante vel leucophaea, extus nigra vel nigrescente donatum, tubum terrae sapore odoreve aliquatenus praeditum.

Hujusce generis species, etsi forma habituque inter se admodum diversae, unam tantum familiam sistunt ejusdem nominis, cujus soboles aliae terrestres linguae vel glandis faciem referunt, aliae parasiticae vel super graminibus, vel super insectis, vel super ligno reperiuntur: unde tuberosurculi *lingulati*, *glandiformes*, *cornuti graminum*, vulgo *CLAVI SECALINI* dicti, *pistillati insectorum*, et *hypoxylaei*; ex quibus ultimis, alii unicaules, alii digitati, alii ramosi, alii dentato-divaricati, cum superficie in hisce laevigata, in illis sphaerulis feminiferis exasperata; omnes vero, experimento dato, avibus, ut generi gallinaceo, nullam noxam inferentes.

CLASSIS IV.

Plantae fungosae globatae.

Plantae fungosae globatae dicuntur illae, quarum corpus rotundatum vel globosum semina sua in interioribus recondit.

Hae plantae, ratione habitus locique natalis, sunt duplicis ordinis; nam aliae substantia homogenea praeditae, corticeque immunes, sub terra crescunt; et aliae cortice uno vel plurimis obductae, subterraneae, vel terrestres exstant: illae *Tubera*, haec *Lycoperda* dicuntur.

Tuberibus sicut et lycoperdis unicum genus ejusdem nominis unicuique datur.

GENUS 20.

Tuber (Truffe).

TUBER est plantae fungosae genus rotundatum, una substantia homogenea callosaque praeditum, sub terra crescens et odorem peculiarem suaviter spirans.

Hujusce generis species, ratione habitus proprii, duplici modo sese habent; aliae enim superficie laevigata ad colorem candicantem plus minus accedente donantur; et aliae superficie nigra asperaque: unde duae distinctae familiae, scilicet *Tubera extus albicantia*, et *Tubera extus nigra*, quarum soboles omni noxa, si moderate sumuntur, immunes.

GENUS 21.

Lycoperdon (Vesse-de-loup).

LYCOPERDON est plantae fungosae genus globosum, substantia duplici nempe pulposa et corticali constans.

Hujusce generis species in genere dupliciter exstant; aliae nempe sunt omnino farctae, et aliae perviae.

Farctae scilicet, lycoperda proprie dicta, sunt subterranea, vel non subterranea.

Subterranea familiam sistunt, nempe *Lycoperda subterranea*, omnia graveolentia admodumque noxia.

Non subterranea sunt vel magna speciosaque aut mediae magnitudinis, scilicet pisum superantia, vel minora aut minima et pisum mole non aequantia.

Quae magnae mediaeve sunt magnitudinis, uno vel pluribus corticibus obducuntur.

Quae uno cortice, sunt vel substantia firma non dehiscente, non fatifcente, vel molli fatifcenteque, vertice lacero; unde duplex familia, scilicet *Lycoperda uni orricata dura non fatifcentia* et *Lycoperda unicorticata mollia fatifcentia*, omnia esu in univsum noxia, aut quae per maturitatem perniciosam fiunt.

Quae vero plurimo cortice teguntur, alteram familiam statuunt, scilicet *Lycoperda multicorticata*, omnia esu aequae noxia.

Lycoperda tertii ordinis, scilicet *minora* et *minima*, sunt vel *vesiculata*, vel *tubulata* tubulis in globum glomeratis.

Vesiculata sunt sessilia, vel stipitata.

Sessilia unam familiam instituunt, scilicet *Lycoperda vesiculata*, ex quibus alia super ligno vel corticibus nascuntur, alia super graminibus NIGELLAE, CARBUNCULI, GRANORUM CARIES dicta, omnia noxia vi imbuta.

Stipitata vero alteram familiam creant, scilicet *Lycoperda barbato-mucida*, nullo aut certe non tuto usu.

Lycoperda quarti ordinis, nempe tubulata, familiam alteram praestant, nempe *Lycoperda tubularia*, quorum esus conjicitur aequè noxius.

Lycoperda autem secundae divisionis, scilicet *pervia* aut *non facta*, sunt vel cancellata seu clathrata et carnosa, vel rare reticulata siccaque; unde ultimae duae familiae, scilicet *Lycoperda clathrata*, et *Lycoperda reticulata*, quorum esus clathratorum in primis, experimento dato, valde noxius.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Archiv für die Botanik](#)

Jahr/Year: 1796-1798

Band/Volume: [1](#)

Autor(en)/Author(s): Paulet Joann Jacob

Artikel/Article: [TABULA PLANTARUM FUNGOSARUM 1059-1074](#)